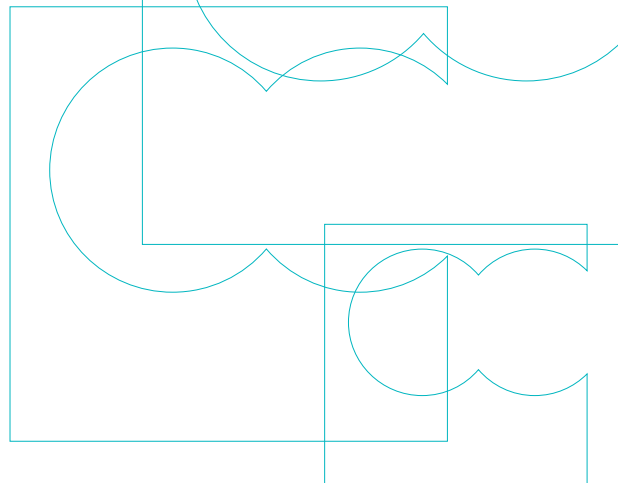

SEXUAK, GORTEATZEA ETA MAITASUNAK PANDEMIA- GARAIAN

ANA RAMÍREZ DE OCÁRIZ SOROLLA

EMAIZE Sexologia Zentroa-Centro Sexológico

Jakina da gaur egungo egoera pandemikoa gure bizitzetan ondorioak izaten ari dela. Zein diren eta nola eragingo diguten aurki eta luzera begira irudikatu baino ezin dugu egin. Nolanahi ere, artikulu honetan, egoerak neskei eta mutilei, euren erotikiei eta sexualitateei nola eragiten dien azalduko dugu. Euren kontakizunak, kontatzen dutena eta isiltzen dutena irakurritz egingo dugu.

Gure lan sexologikoan abantaila bat dugu: gazteen **bizitza intimoetara** hurbildu gaitzke eremu terapeutikoan eta aholkularitzan, eta ez bakarrik ikasgelan sexu-hezkuntzako programekin esku hartzen dugunean jasotzen ditugun **adierazpen kolektiboetara**. Bi agertokiotan gertatzen denak errealitatetik hurbilago dagoen irudia ematen digulako esaten dugu hori.

Begi-bistakoa bada ere, nabarmendu nahi dugun lehen egitatea da neska-mutil gisa izateko, bizitzeko eta adierazteko moduen

heterogeneotasuna pandemiak eta horri heltzeko neurriek gazteen sexu-bizipenei eta adierazpen erotikoei eragiten dieten moduan ere gertatzen dela. Aniztasun horri, beraz, ondorioak poliedrikoak direla erantsiko genioke, alde **negatiboekin** eta **positiboekin**.

Konfinamendu-aldiari dagokionez, logela bera bihurtu zen norberarekin esploratzeko eta harremanetan jartzeko babesleku; bakardadean nerabearoa deskubritzeko setatzen den ni horrekin konektatu ahal izan zen: ordura arte argitutako **sexu-identitateek** forma hartzen dute; **desiraren orientazio** ukatuak adierazten dira. Barruranzko begirada horri esker, sentitzen zenari hitzak jarri ahal izan zaizkio. Kontua ez da orain gazte gehiago daudela transexualitate-egoeran edo arauz kanpoko desio erotikoak dituztela; aitzitik, kanpoko zaratatik deskonektatzeko eta barneko musika entzuteko aukera handiagoa izan da.

Ziurgabetasun-egoera eta gizarte-isolamenduko egoera horren beste alde bat ez da hain pozgarria: **antsietatea areagotzea** eta, horrekin batera, kudeaketa emozionalaren eta jokabide autoerotikoen kontrolaren zailtasuna, mutilen artean nabarmenagoa dena. Geroago aipatuko dugun bezala, jokabide horiek pornografiaz – kontsumoa areagotu egin da– eta sare sozialen bidezko harremanez elikatu dira.

Konfinamenduaren ondoren, topaketa- eta mugikortasun-murrizketak iritsi dira, eta bizitzako etapa batean –gaztaroa– **harreman sozialak eta fisikoak** mugatu dituzte: Etapa horretan, horiek ezinbestekoak dira banakako hazkunderako: etxera iristeko orduari buruz familiarekin negoziatzeko beharra (liskarrak barne) ez da izan. Alarma-egoeraren muga exogenoa izan da, negoziatzeko, gazte-inkonformismoa eragotzi duena, helduarora iristeko hain garrantzitsua dena.

Murrizketa horiek “irteteko prestatzeko” gogoia ere mugatu dute: ispilura begiratzea, “Zer geratzen zait hobeto?”. **Norberaren zaintzarako eta mimorako** akuilua murriztu egin da, gorteatze-jokorako agertokirik ez dagoelako. Egoera horren beste alde bat da **maskara erabiltzeak** begiradaren garrantzia sustatu duela ligatzeko garaian, eta ezkutuko aurpegiak irudimen erotikoa duen pisua. Izan ere, fantasia eta iruditeria erotikoa ikusten ez dugunetik elikatzen dira batez ere.

Gorputzaren irudia onartzeko zailtasunak dituzten gazteek maskara abantaila gisa bizi dezakete. Hala ere, noizbait (berandu baino lehen espero

dugu) aurpegiaren biluztasunari aurre egin beharko diote. Maskara-aldian garatu al dituzte horretarako behar adina gaitasun?

Horri TikTok fenomenoan **exhibizionismoaren** hazkundera kontrajartzen zaio, batez ere emakumeena. Jabetzen al dira euren buruaz ematen duten irudiaz? Irudi hori eman nahi dute?

Zuzeneko gorteatzearen zailtasunak (tabernako barraren bidezko begiradak, hurbiltzeko mugimendu erritmikoak...), non harremanetarako trebetasun sozialak hedatu behar diren, eragin positiboa izan du zeharkakoan. Sedukzio-jokoak, garai aurre-pandemikoetan Tinder edo Grindr bezalako **ligatze-sare sozialen** erabilerarekin laburtuz joan zenak, gorakada esponenziala izan du, bai kuantitatiboki bai kualitatiboki. Sareen euren datuen arabera, jendea irudimentsuagoa izan da teleproposamen erotikoa egiterakoan, konfinamenduan behintzat, non kontaktu fisikorako aukerak hutsaren hurrengoak ziren. Gertaera horren alde iluna: eskatu ez duenari “zakil-argazkiak” direlakoak bidaltzearen ugaritzea. Irudi intimoen bidalketa horrek –nahikoa zabaldua dago ligatzeko gay sare sozialetan–, onartzen ez direnean, argi eta garbi erakusten du trebetasun sozialen falta –indarkeriaz ez hitz egiteagatik– jasotzen duenarekiko.

Erotika teknologikoa (edo “zibersexua”) **areagotzea** kualitatiboki positiboa izan daiteke: sextingak norberaren nahiei buruzko ikaskuntza, fantasietan eta proposamen erotikoa sormena eta bikotekidearengan

konfiantza izatea ekar dezake. Litekeena da emakumeen erotikan eragin positiboa izatea, autonomoagoa bihurtuz, baita jostailu erotikoen ugaritzearekin ere. Nolanahi ere, ezin dugu ahaztu erotika horrek ez duela asetzen gizakiok elkar lotzeko dugun beharra. Zer gertatuko da etorkizun hurbilean? Behera egingo dute praktika erotiko partekatuek? Horixe adierazten dute azkenaldiko azterketek. Eta hala bada, nola lotuko dugu elkar?

Horrela, **larruazala larruazalarekin** kontaktatzeko behar hori nola aseko dute gazteek? Gaueko aisialdirako guneak ixtean, gazteenen sozializazio-espazioak institutueta mugatu dira. Espazio horretan gerta litezkeen topaketa erotikoak azkarrak eta isilpekoak izango dira. Eta, beraz, kalitate eskasekoak, plazererako, ikaskuntza propiorako eta partekaturako, zer egin nahi dugun eta nola negoziatu ahal izateko behar den intimitaterik gabe. Horrek, nerabezaroari lotutako bortxaezintasunaren kontzientziarekin batera, **arrisku-praktika erotikoak** areagotzea dakar ezinbestean. Baina Covidaren aurreko jokabide arriskutsuak ere badakartza: ez diogu elkarri maskaraz musu ematen eta ez diogu elkarri laztanik egiten gel hidroalkoholikoa emanda.

Intimitaterako espazioak dituzten gazteek, edo elkarrekin bizi diren bikoteek, ordea, euren topaketa

erotikoak urritu direla diote. Ikusten ari gara antsietatea eta ziurgabetasuna desioan, kitzikagarritasunean eta zailtasun erotikoen eta bikote-zailtasunen gorakadan eragiten ari direla. Elkarrekin bizi diren bikote gazteetan, sinergiarako aukerak ez ezik, gatazkak kudeatzeko zailtasun handiagoak eta tratu txarrak ere gertatzen ari dira. Bikote heterosexualen kasuan, emakumeek galtzen jarraitzen dute.

Beste gertakari ukaezin bat adin guztietan **pornografiaren kontsumoa handitzea** da, baita oraindik errealtatea eta fikzioa bereizteko irizpiderik ez dutenen artean. Handitze kuantitatibo horrek, mezuen “nolakotasunarekin” batera (zakila, koitoa, emoziorik eta sentimendurik gabeko jokaerak... ardatz duen erotika), eta **sexu-hezkuntza** planifikatu eta kalitatezkorik **ez izatearekin** batera –sexologiako profesionalek ematen dute hezkuntza kalitatezkoa, subjektu sexuatueta zentratua, eta ez jokabideetan–, benetako erronka batera garamatza.

Amaitzeko, pandemiaren aurreko **sexu-eta ugalketa-osasuneko baliabideak** eskuratzeko zailtasunak aipatu nahi ditut, pandemiak agerian utzi baititu. Noizko gazteen beharretara egokitzen diren zerbitzu integralak? Espero dugu Gazteriaren Euskal Lege berriak jasotzea eta eskura jartzea.